

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY.

Novam ephemeriden. cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatti létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéiratok nem adatkak vissza.	Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt. István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótalajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér soronként 50 kr. Többzori hirdetéseknel engedmény
---	--	---	---	--

Előfizetési felhívás.

Küzdelmes, nehéz napokat éltünk át a felváltó félévben. A liberalizmus összes erejét a fiatal néppárt leteperésére fordította, mert érzi, hogy ez az egyetlen komoly ellenség, mely létét közvetlenül fenyegeti. A közben engedte szabadon felburjánzani a szocializmust és radikalizmust, csak hogy a dinasztikus és konzervatív néppártot ezek segítségével lehetőleg tegye és a forradalom talaját előkészítse.

A „Fejérmegyei Napló“ mint a néppárt hivatalos közlönye, szerény keretek között is országos missziót teljesít, midőn minden emberi tekintettől függetlenül, bátran szembezáll a destruktív irányzattal, mely az oltár és a trón ellen összeesküdött.

Nem tesszük le a zászlót, melyre a keresztény Magyarország ígéje van felírva, hanem újra körül fogjuk hordozni ország-szerte, kath. gyűléseket tartva, hogy a közelgő választásoknál programunkat: a keresztény igazságot és felebaráti szeretetet győzelemre segítsük.

A hazának és egyháznak tesz tehát szolgálatot, aki a kath. sajtót előfizetésével támogatja!

A „Fejérmegyei Napló“ július hó 1-én új előfizetést nyitott. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elvbarátainkat, nevezetesen a néppárt híveit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak addig is, míg lapunk szélesebb alapokra nem helyezkedik, a régiak maradnak és lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egyhónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve lehet előfizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hátrálékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési díjak beküldésére, hogy a lap expediciója fennakadást ne szenvedjen.

Bujik a szeg a zsákból.

(T. L.) Lassankint meglátjuk a keretet egész mivoltában. A polgári anyakönyvek intézménye lassankint kibontakozik a ködös éji homályból. Eddig csak a porhintés járta! Torokszakadva kiabáltak a hivatalosok, félhivatalosok és semmiképp nem hivatalosok, hogy olcsó lesz. és kiválóan jó. Hieronymi is, Perczel is erre esküdtek s a személyi és dologi kiadásokat oly csekélyre limitálták, hogy valamiképp a magyar ember ijedtében zsebjéhez ne kapjon. És a szabadelvűek nem, is kaptak zsejkökhöz, mert hiszen a kreálendő új hivatalok végre is nekik teremnek. Ha tehát egy-két garas kioson a zsebjükből, majd visszafordul az valahogyan, ha másként nem a kortesek révén. Mert arról nem is kételkedünk, hogy a mi szerény kormányunk ezen ötven forintos oszlopokkal is fogja magát erősíteni.

Már t. i. a porhintés időszakában csak ennyire becsülték. Hogy fejlik idővel, azt kár lett volna megmondani. Majd erre is megéri a nemzet. Egyelőre megvilágítják a keretet. Ennek szemlélésénél már arra kellene ébrednünk, hogy mégis csak küllömb lesz a mostani rendszernél, mert az anyakönyvi osztály külön osztály lesz, osztálytanácsosokkal élén s egy egész sereg nyugdíjigényes felügyelővel s 4800—4900 anyakönyvvezetővel, kiknek személyi kiadása úgy hozzávehetőleg fél millió forintot meghalad. csak azon stádiumban is, melyben a porhintő kormány őket a nagyvilágnak kisedés korokban bemutatja. Hogy rövid idő múlva pótlás, reformálás, rendezés és a jó ég tudja mily címek alatt másként fogjuk a kisedet látni, természetes. Ma már a fizetés-steigerolást nemcsak a postások és pékek értik, hanem erre való hajlandóság a kishivatalnokoknál és napdijasoknál is mutatkozik. Ki csodálná, ha az új intézmény tiszteletdíjaisi már az ezredéves kiállítás alkalmával betoppannak a miniszternél felügyelőikkal vagy azok nélkül — mert hiszen ezek elég gazdag fizetést huznak —

kijelentve, hogy megtisztelve érzik ugyan magukat, de díjazva nem. Azonban még ekkor is esküdni fognak, hogy bagatell az egész.

Egyelőre csak huszonhárom anyakönyvi felügyelőt mutat be Perczel miniszter ur nyugdíjkepesnek. Ime tehát rögtön észrevették, hogy az anyakönyvi ügy oly szolgálát, mely nyugdíjigényre is méltó. Ugyan az eddigi anyakönyvvezetőket hosszas munkálkodásuk után is mivel nyugdíjazta az állam? Melyik felekezeti anyakönyvvezetőinek adott akár fizetést, akár nyugdíjat? Egyiknek sem. Sőt ha magoknak nagy önmegtartóztatás árán nyugdíjalapot teremtettek, a finánc rögtön megtalálta a kaszszához az adóztatás kulcsát. És még mindig esküdnek, hogy bagatell olcsó lesz! A papság anyakönyvvezetés címen díját nem huzott, kivéve a kivonatkért, de a polgári anyakönyvi hivatalok is taxának szedésére lesznek feljogosítva s állítólag a felekezeti lelkészek is kárpótlást kapnak, és így mégis olcsóbb.

No de hát a megbízhatóság is valami!

Risum teneatis amici! Megbízhatóság! A belügyminiszter jelentést kér a törvényhatóságoktól azon javasolt anyakönyvvezetőkről, kik a polgári házasság földadásánál előforduló funkciók végzésére nem alkalmasak. Tehát már a miniszter ilyen kifordított bizalommal viseltetik leendő alkalmazottjai iránt. Eddig azt gondoltuk, hogy csak a »mi népünk« új recipiált anyakönyvvezetői tartoznak ebbe a kategoriába, s most már az új intézményt is ilyen fillokerásnak tartja, holott még csak ajánlva vannak, de nem kinevezve.

Annyi már eleve is világos, hogy az új intézmény temérdek és sokaknak érdekeibe vágó zavarok forrását nyitja meg. Már magában az, hogy a természetüknek fogva nagyon is együttjáró születési és halálozási anyakönyvek a házasságitól kezelésre nézve is elválasztva szemléltetnek, egy kissé furcsa intézkedés, minthogy az utóbbival nem minden anyakönyvvezetői hivatal fog ellátni. Azt mondják ugyan, hogy ez utóbbi

több jogi képzettséget igényel, mint az előbbieket, melyek majdnem csak nyilvántartás számba mennek, de a családi érdekek ily distinkcióhoz nem alkalmazkodnak. Eddig legalább az összes családalakulások és változások igen helyesen egy hivatalnál jegyeztetnek, míg most valóságos tudakozó intézetet kell minden községben felállítani, hogy megtudhassák, mit és hol kell bejelenteni s az esetleg szükségelt kivonatokat hol lehet beszerezni. És aztán ha a miniszter ur a házasságügy kezelésére alkalmas hivatalnokot nem kap, vajjon tovább fogja cepelni a házassági matrikulát egy olyan községbe, hol valamiféle bukott jogászt fog találni?

Ha kárörvendők lennének, már előre örvendenék, hogy lesz zavaros víz, melyben halászhatunk. A néppárt lobogója alatt káröröm nincs. Mi aggódunk és félve gondolunk az áldástalan bajokra, melyek súlyos megpróbáltatásoknak lesznek bizonyoságai. Akármiként szepítik a dolgot, akár mint hirdetik is hangzatos szavakkal, hogy ime a küllöld sem halt bele a próbába. Ez utóbbi igaz ugyan. De örökös senyved anyagilag és erkölcsileg a szabadelvű féreg marása alatt. Ez az aggodalom ébren tart bennünket és résen fogunk lenni, hogy korrektívumát ne csak találjuk a bajnak, hanem az egész bajt eltávolítsuk. A ki komolyan akar, majd sikert arat.

Liberális hazugság.

(—) A „Győri Közlöny“ c. zsidó-liberális újság nyomán a budapesti kormánypárti lapok tegnapiest többé-kevésbé kiszinezve azt a hírt közölték, hogy a szanyi kerület papsága Polgár Dénes egyedi plébános felszólalására a néppárt

ellen állást foglalt. A „Pester Lloyd“ ezért keneteljes dicsérettel halmozta el Polgár plébánost. Az egy sablon szerint — a hazugság sablonja szerint — készülő vidéki liberális sajtótermékek „Zichy Nándor kudarc“ cím alatt közlik a szerintök pikáns hírt, a kormány félhivatalos magyar lapja pedig, a „Nemzet“ a következő szellemes kommentárt fűzi hozzá:

„Ennek az eseménynek különösen a soproni helyi viszonyok tekintetéből az kölcsönöz fontosságot, hogy Polgár Dénes egyedi plébános, a ki eddig Apponyi gróf pártjához tartozott, most még ennek a pártnak is felmondta a szolgálatot amiatt a fegyverbarátság miatt, amely a nemzeti párt és a néppárt között észlelhető. Ilyen auspiciumok között aligha lesz aztán valami sikere Zichy Nándor gróf legújabb bizalmas körlevélnek is, melyet litografizott példányokban, de sajátkezű aláírásával küldött szét egyes egyházi és világi előkelő állású férfiakhoz, mely körlevélben a néppárt által Péter és Pál „postolok napjára összehívandó „provinciális néppárti gyűlésekről“ kér véleményét, esetleg támogatást. Roméljük, hogy Zichy Nándor e pásztorlevélre is a soproni értelemben válaszolnak.“

Eszünkbe sem jut polemizálni a „Nemzet“-tel s ezért egyszerűen ideiktuk az uk Polgár plébános nyilatkozatát, mely a „Dunántuli Hírlap“ legutóbbi számában jelent meg:

Egyed. jun. 17.

„Amaz állítás, mintha társaim és én ellenségei volnánk a néppárt-nak, az határozott tévedésen alapszik. Mert mi azt mondtuk: az eszterházi választókerületnek jelenleg nincs szüksége néppárti jelöltre, mert gróf Károlyi Sándor ó méltósága korrektt katholicus. A lövői választókerület papsága azt mondja: neki sem szükséges most néppártot szervezni, mert Nagy István országos képviselő olyan kath. férfi, ki még a bibornoki testületbe is beillenék. Én és társaim azt mondjuk, mi olyan nagy István-féle jelöltet keresünk, tekintet nélkül, hogy melyik országos párt-hoz tartozik, mivel kevesebb elkeseredéssel és civódással, de annál több reménnyel közeledhetünk a cél felé.“

Polgár Dénes
plébános.

Tudomásul vesszük ezt a nyilatkozatot és most egy szerény kérdést intézzünk liberális lapjainkhoz: mi akadályozta meg őket abban, hogy nem közölték Polgár plébános rektifikáló nyilatkozatát? E kérdés tulajdonképpen feleslegessé válik, ha ismételtjük, hogy a liberális sajtó lelke, mozgató ereje a hazugság és jelszava a hírhedt columbiare audacter. Valódi zsidó arcátlan-sággal ferdítik el a tényeket s aztán ugyanezzel az arcátlan-sággal hallgatják el a helyreigazításokat.

A Szemecz-ügy.

(b. f.) . . . Tehát kitűnt, hogy a leg-erősebb hatalom Magyarországon ez idő szerint a zsidó-szabadvédelmi liberális kormányrendszer, az elvakult pártszervevény, mely egészen a kaszárnyáig, egészen a trón számolyáig ildózi védtelen áldozatait.

. . . Tehát megtörtént a hihetetlen. Megtörtént az, hogy a kormány semmibe sem vette a király kegyelmét és megtörtént az, hogy a budapesti honvéddandár tisztgyűlése dezavualta, meghazudtolta a székesfejérvári honvéddandár tisztgyűlését. Es rast der See, er will sein Opfer haben. Hubert Andor tábornok ezental létszámon fölül fog vezetetni és nemsokára nyugalmába megy. Ily véget ér a honvédségi tábornoki kar egyik legtehetségesebb tagjának pályája, s „beavatott körök“ még kegyelemnek tekintik az egyszerű nyugdíjazást, mert Hubert oly nagyot hibázott — ezen körök szerint — a Szemecz-ügyben, hogy sokkal szigorubb rendszabályok voltak ellene tervbe véve. A honvédelmi miniszterium szegényfoltja marad az ügynek ily módon való elintézőse, mert ha hitelt adhatunk a „Magyarország“-nak, a honvédelmi miniszter nélkül, hogy a királynak, vagy József főherceg honvédségi főparancsnoknak beszámolt volna az ügy állásáról, helyesség

TARCA.

Egy magyar jakobinus százados emlékezete.

Irta: Keményffy K. Dániel.

Folytatás.

Pályázik a pesti egyetemi tanszékre, de megbukik. A pesti tanárok sok hibás tételt találnak könyveiben. Nem is esoda. Martinovics épen a francia forradalom kitörésekor egy oly lélektani munkával lép a nyilvánosság elé, mely méltán igazolhatta, hogy szerzője csak névszerint, papi állásánál fogva keresztény. Már panaszkodik a keresztény metafizika ellen, a jezsuitákról mint méregről beszél. Az embert szerinte más nem teheti boldoggá, mint eszének kinűvelése, a hallhatatlanságot csak a nagy tettekben látja s a tudománytól elvárja, hogy az erkölcsöt a „rut fanatizmusról és kolostori szennyről“ megtisztítsa. Modora már olyan, mint az olyan emberé, a ki Istent és a vallást semmibe sem veszi. De azért szeretett volna magas egyházi állásra jutni. Pesti egyetemi tanári pályázata nyilván abból a célból történt, hogy itthon biztosabban számíthasson valami dus javadalomra. Hogy ez volt szándékának nyitja, bizonyítja az, hogy pesti egyetemi tanárságának meghiusulása után már tanár se akart maradni s vegyteni kísérletekben kedvét találó dilettáns II. Lipótnál kikönyörögte, hogy udvari tanácsos s vegyzővé nevezzék ki. Martinovicsnak könnyű volt a szabadelvű II. Lipót kegyeibe jutni, mert határozott fellépésével sikerült úgy feltüntetni magát, mint a kit szabadelvűsége miatt ildóznének. A szabadelvűséget pártoló fejedelemtől még a ne-

messég adományozását is kicsikarta. A fejedelmi kegy biztosította neki a szésvárosi apáti címet is, melyet szolgaságig fajuló udvari előszobázás előzött meg. A fejedelmi kegynek köszönhetette, hogy szerzője részéről megtámadott érvénytelen szekularizációja rekonvalidálva lett.

Martinovics az udvarhoz jutva, régi vágyát látta megvalósulni. Csizvált modorával, társalgási ügyességével számos előkelőség, különösen II. Lipót rokonszenvét megnyerte. II. Lipót szívesen társalgott az ambiciózus 36 éves pappal. Még mint toskánai nagyhercegre ráragadt valami a Machiavellizmusból. Szeretett tudomással birni mindenről, mi birodalmában történt s ily célra Martinovicsot is szerette fölhasználni. Ugy látszik, feladta lett a szabadelvű magyarokat az udvarnak megnyerni s tudjuk, hogy az ő közvetítése folytán több, a megyékben vezérszerepet játszó ur engedtelődött ki az udvarral. Azt mondják, hogy szabadvédelmi is volt. Maga Martinovics állította, hogy II. Lipóttól megbízást nyert, hogy Magyarország szabadelvű elemeit egy társulatba egyesítse, hogy a szabadelvű eszméknek így nyissanak utat a nemzet minden rétegébe. Martinovics Pesten tett is lépéseket ily irányban, midőn tanácskozásai közepette egyszer csak mint villámcsapást veszi II. Lipót halálának híre. Érti, hogy fellegek törnyosulnak feje fölé. Sorba járja bécsi jóakaróit, hogy Ferenc császár kegyeibe is bejuthasson. A jelek azonban nem valami biztatók. Udvari tanácsosi s vegyzői állása megszűnik, mert Ferenc császár felszólatta atyja kémiai laboratóriumát. E helyett a kabinetirodában mint irnok alkalmazták s kilátásba helyezik neki, hogy iredésés esztőn vagy kabinet titkára, vagy kancelláriai tanácsos sá fogják kinevezni: Martinovics tehát újra erősen bizik szerencseszállagában, zene-

és énekestélyeket ad, jóllehet irányadó emberek tartózkodnak a vele való komolyabb érintkezéstől. Illuziója oly nagy, hogy alkotmánytervezetben is dolgozik. Ambiciója csakhamar észreveszi, hogy az udvarnál nem sokat adnak rá. Eltűnt a halvány fény sugar, melyet jövőjére Ferencről vár; a szabadelvű irány mindinkább leszorul. Látja, hogy őt csak szükséges rossznak tekintik s csak azért nem adtak tul még rajta, mert mint maga állítja, több kabinettitokba be van avatva. Foglalkozik azzal a gondolattal, hogy kivándorol, de lemond róla, mert az óvatos cselekvést okosabbnak tartja. Sőt, miután a kabineti titkárságot mással, nem ő vele töltötték be, más hivatal után néz s folyamodik egy kisebb méltóságért, mint a zágrábi nagyrépostságért. Itt is elkísik és újra felveszi a küzdelmet, hogy valami udvari hivatalba jusson. De reményei nem mennek teljesedésbe. Tudtára adják, hogy oly demokratákat, mint ő, bizalmi állásokban veszedelmes alkalmazni. Erre már a nagyravágyó ember is végre meggyőződik, hogy az udvarnál s kormánykörökben határozott ellenszenv uralkodik elve s személye iránt és a francia forradalmi szellemért lelkesedő Martinovics az udvarból lép arra a veszélyes térre, melyen a katasztrófa előre látható. Pestre jön. A francia köztársaság kiáltása lázba hozza egész francias rokonszenvét. Még bécsi hivataloskodása alatt szoros viszonyba lép Laczkovics Jánosnal, ki tiszt volt a Gróvis-huszároknál és Hajnóczy Józseffel, a későbbi szerémi alispánnal. Nagy befolyást gyakorolt rájuk, Jellemre és természetére mindkettő élesen különbözött Martinovicsról s a közönségre és összetartásra köztük csakis az azonos politikai irány szolgált kapcsol. Martinovics mig Bécsben él, sokat tesz érdekében. Kiviszi, hogy előkelő hivatalba jutnak. Martinovicsnal ők is nemsokára buknek, mert a francia

okából létszámon felül helyeztette, azaz felmentette a szolgálat alól Huberth tábornokot.

Magának a Szemnecz-ügynek legújabb stádiumáról azt jelentik a lapok, hogy a kormánynak sikerült politikai okokból a székesfejérvári honvédtiszti gyűlés ismeretes határozatát megsemmisíttetni s azt másodszeri elbírálás végett a budapesti honvédtiszti gyűléshez utasítani. Ez a tisztgyűlés szerdán határozott az ügyben és mint a „Hazánk” értesül, a becsületügyi eljárásra utalta Szemnecz ügyét. Huberth tábornok katonai körökben is kínos feltűnést keltő menesztése is ezen határozat következményének tekinthető. Érdekes s egyszersmind jellemző, hogy a budapesti honvédtiszti gyűlésen, a „Magyarország” jelentése szerint, Valencics Dániel ezredes, a budapesti 1. honvédgyalogezred parancsnoka elnökölt, dacára annak, hogy a magyar nyelvet nem bírja. A honvédelmi miniszter tehát annyira „fejlesztette” a magyar honvédséget nemzeti irányban, hogy annak törzstisztszei sorában akadnak olyanok is, a kik nem tudnak magyarul. Jó ezt emlékeztetni tartani, ha a liberális kormány ismét előhozakodik azzal, hogy magyar nemzeti politikát csinál.

A „Budapesti Hírlap” hosszabb cikkben tárgyalja a Szemnecz-ügy legújabb fázisát és azon véleményének ad kifejezést, hogy Szemnecz legközelebb vagy lemond rangjáról, vagy pedig megfosztják tőle.

Mai számában az idézett lap így nyilatkozik az ügyről:

„Hubert tábornoknak felmentését a honvédelmi miniszter a király előtt csakis annak betegségével okolta meg és nem a Szemnecz ügyében állítólag adott téves információkkal. Ily információkat nem is szabad adni a tiszti gyűlésnek, mert az lelkiismerete szerint jurszerűleg ítél.

Téves azon felfogás is, hogy Huberth tábornok Szemnecz ügyét nem a tiszti gyűlés, hanem a főparancsnokság elé tartozónak vélte. Sőt ez a felfogás egyenesen ki is volt

filozófia és forradalmi eszmék hívei Ferenc császár alatt lassankint kiszorultak a hivatalokból. Mindhárom elhatározták tehát, hogy az uj eszmék szelvényében küzdenek a fennálló rend ellen s biztosra veszik, hogy a forradalom Magyarországon is győzelemre fog jutni.

Ennek valószínűsítésére meg is kezdik az akciót. De míg Hajnóczy irataiban inkább alkotmányt revidáló mérsékelt államférfinak mutatkozik. Laczkovics s különösen Martinovics előtt a francia jakobinusok voltak irányadók, kiken a sértett önérdék, a meghiúsult remények által táplált indulatok uralkodtak.

Martinovics még mint lemergi tanár rópiratot akart Párisban kiadni az „Isten, Állam, királyok és kormányok ellen”. De tervét elöjti. Három év múlva azonban, József császár halála után, már terjedelmes politikai munkát bocsát közre francia nyelven Párisban s hogy figyelmet keltsen, hatást keltő címmel, mint: II. József végrendeletét adta ki. E könyvében gyakran keres alkalmat, hogy a monarchia és a konzervatív államforma, a papság iránt érzett ellenszenvét kifejezhesse. A francia forradalomról magasztalólag szól, hódol Rousseau-nak és Montesquieu-nak, a nélkül, hogy akár az egyikről, akár a másikról észszerű ítéletet volna képes mondani. Látszik, hogy csak az elmsélet, az okatlan lelkesedés embere volt. Ebben a munkájában még nem agitátor, még nem szól a szenvedélyhez. De azon művében, melyet az ország rendjeihez beszéd alakjában (Oratio ad Proceres et nobiles, 1791.) intéz, már határozottabb hurokat pengtet, már a szenvedély hangján igat a fennálló rend ellen. A monarchiát és ariozokraciát kiirtandónak tartja, jóllehet kevéssel azelőtt a lakaj szerepét játszotta mellettük. (Vége köv.)

zárva, mert, hisz a főparancsnokság Szemnecz Emil kérelmére már áprilisban kimondotta, hogy mivel az ítélet nem rendes bírói, hanem esküdtstzéki eljárásan mondatott ki, nem alkalmazza azt a paragrafust, mely becsületügyi eljárás nélkül mondja ki a rangvesztést. Szemnecz ügyét maga a főparancsnokság utalta mind a két ízben a becsületügyi eljárás útjára s ily értelemben tartatott meg a honvédségi Ludovika-Akadémián szerdán az új tiszti gyűlés, mely az elnök Valencics ezredesnek minden oly irányú erőfeszítése ellenére is, hogy már a tiszti gyűlés vegye el Szemnecz rangját, elhatározta, hogy becsületügyi eljárást indít, melynek során a vádlott fel is menthető, el is ítélhető.

A tiszti gyűlések határozatainak jurszerű jellege egyenesen kizárja, hogy így a lelkiismereti sugallat szerint kimondott ítéletért fegyelmi eljárást indítsanak, főleg pedig másoknak elhatározásáért. Mert Huberth tábornok Székesfejérvárott nem is szavazott Szemnecz felmentésére.

A mi a királynak Szemnecz-ügyében való elhatározását illeti, minthogy a megadott nagy signatura már azt eléggé jelezte, nem lehet semmi következtetést sem vonni Huberth tábornok felmentéséből.

Elárulhatjuk végül, hogy az igazságügyminisztériumban nagy fennakadást okozott az az érdekes és talán ügydöntő fordulat, hogy a király kétszer is aláhuzta sajátkezüleg Szemnecz kérvényének azt a pontját, melyben felpanaszolta a felségnek, hogy míg őt a legnagyobb gyorsasággal elítélték, addig Veigelsberg Hugónak febr. 28-ára kitűzött királlyértési perét elhalasztották és új tárgyalásra még maig ki sem tűzték.

A honvédelmi miniszternek a becsületügyi eljárásba való beavatkozása bécsi katonai körökben a legkellemetlenebb érzéseket keltette s az ügy mondtott katonai körök, melyek Szemnecznek a katonai kérdésekben vallott elveit, hírlapi nyilatkozatait ismerik, nem a legbizalmas nyilatkozatait a magyar honvédség szelleméről, ha egyszer a tiszti becsület, mint egy az udvar előtt magasban álló ur kifejezte, „kiszolgáltatik a vegyeskereskedőknek”.

Az esetnek tehát még érdekes fordulatjai lehetnek.

A „Magyar Állam” mai száma még nem mond véleményt az ügyről, de alapos okunk van hinni, hogy újabb, szenzációs fordulatok épenséggel nincsenek kizárva és hogy Huberth tábornokot nemcsakra egy sokkal magasabb rangú honvédtiszt fogja követni a nyugalomba.

Biztos ez idő szerint csak az, hogy a kormány már nem riad vissza semmitől, csak hogy megsemmisíthesse ellenségeit. Még a tisztikarba is behurcolta az egyházpolitikát. Csak rajta, a mérték nemsokára megtelt. A ki bennünket követ dobál, ezt mi majd sziklák alá fogjuk temetni!

BELFÖLD.

— **Kath. körök.** A kemecsei (Szabolcsm.) kath. olvasókör alapszabályait a helyügyminiszter jóváhagyta.

— **A delegációk.** A magyar delegáció esztartókön nyilvános ülést tartott, melyen Falk Miksa előadta általunk már ismertett külföldi jelentést. Utána váratlanul félállott Keglevich István gróf s orvadmárást intézve Kálnoky gróf ellen, bizalmat szavazott Goluchovszky grófnak, a miért kijelentette, hogy Magyarország érdekében szíven hordja. Egy füst alatt — bizonyára hogy exportot szerezzen a róla nevezett cognac-nak, — azt mondta, hogy sok kereskedelmi szerződésünk javítására szorult, nevezetesen az olasz borvín kérdése és most

a francia vám. Apogyi Albert gróf nyomban felvilágosította Keglevich grófot, hogy kőzjogi felfogása egy kissé téves, e mennyiben a külügyminiszter csak a 67-es törvények által megengedett kereteken belül és csak a két állam közgazdasági miniszterei által kijelölt uton csinálhat kereskedelmi politikát. Ha kereskedelmi politikánkban hibát követnek el, azért sohasem a külügyminiszter felelős, hanem mindig az illető szakminiszter, illetőleg az a parlamenti többség, mely azt a kormányt támogatja. Tiszta István is igazolta Apogyi gróf felfogását, mire aztán Keglevich gróf is beismerte „tévedését.” Különbben a nemes grófnak csak az volt a célja, hogy eht liberális módra rugjon egyet Kálnoky grófnak. A hadügyi albizottság esztartókön tartotta utolsó ülését. — Az osztrák delegáció költségvetési albizottsága tegnap befejezte működését, letárgyalván az okkupált tartományok költségvetését.

— **A választói jog elközbása.** Felső-Nyitra megyéből felháborító esetet közöl a „Hazánk”. E szerint ott a jövő évi választó-lajstromokat összező küldöttségek elnökei dicsekedve emlegetik, hogy egyik községben 20, a másikban 50, sőt 100 szavazót sikerült kiirtaniok. A megyei tisztviselők ebben jogosult önvédelmét látják a szabadelvűségnek s azon kérdésre, hogy mi módon lehet idáig vinni a dolgot, azt válaszolták, hogy egyszerűen a *cenzus felemelésével*. — Az általános választások itt már most így vetik előre árnyékukat. Hátra van még a csendőrség és katonaság koncentrációja a néppártiságra hajlandó kerületekben és egy jól dotált néppártot irtó kormánybiztos, akkor aztán nyugodtan alhatunk szép szabad Magyarországon. Hála Istennek, vannak még éber férfiak, a kik tudják a polgárokat jogaik megővésére figyelmeztetni.

— **Liberális pártmozgalmak.** A Soproni szabadelvűpárt a napokban kezdte szervező és terjeszkedő (?) akcióját. Pártgyűlésen elhatározta, hogy a „Soproni Újság” napilapot organumává teszi (hasonló mozgolódás észlelhető Székesfejérvárott is); a párt szervezésére felszólítja a megye előkelő szabadelvű férfait, hogy a soproni városi párttal egyesülve alkossák meg a központi szervezetet. — A galánthai kerületben levő felsőszeli 48-as függetlenségi kör tiltakozik az ellen, hogy a kerület összes függetlenségi választói fuzionáltak a kormánypárttal és egyszersmind kijelenti, hogy a mostani mozgalmakkal szemben semleges marad és csak akkor lép ki a síkra, ha elvei mellett küzdhet. Ez nyílt bevallása először annak, hogy a galánthai függetlenségek egy része igenis beleolvadt a kormánypártha, másodszer pedig annak, hogy a függetlenségeknek Galánthán nincsterük.

— **Uj képviselő.** Légrády Károly, a „Pesti Hírlap” főszerkesztője tegnap egyhangulag az akosfalvi kerület orsz. képviselőjévé választott. A másik két jelölt az utolsó pillanatban meghátrál Bánffy báró protezsztálta előtt s most a felhivatalos O. É. pajzán humorral „fényes győzelemnek nevezi Légrády ur megválasztását.

— **Ismét egyháspolitikai sajtópör.** Nagysztriceről (Trencsénm.) írják nekünk, hogy Kompaneck József ottani plébánosnál nemrégiben házkutatást tartottak, a „Polgári házasság” c. rópiratot keresvén mála. A plébánost kihallgatták és sajtópört helyetnek kilátásba ellene. — Minek azok a részletes sajtópörök? Indítson a t. kormány egyszero sajtópört az összes egyháspolitikai ellenzéki lapok és rópiratok ellen!

— **Betrágyos helyügyminiszteri döntés.** Szilágymegye 40,000 ftos alapítványt tett szegénysorú szorgalmas tanulókat segélyezésére s Perczel Dezso helyügyminiszter az erre vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyását — megtárgyalta. Csak tétlők volna az alapítványt választási célokra!

KÜLFÖLD

Osztrák dolgok.

(?) A liberális német balpárt féktelen agitációjának végre is sikerült megbontani a koalíciót és megbuktatni a Windischgraetz kormányt. De az a hangulat, melylyel a józan közvélemény fogadja a liberálisok heorosztrateszi művét és az a mód, a melylyel őfelsége elboacsátotta a Windischgraetz-kabinetet, nyilvánvalóvá teszik, hogy a német-liberálisok elvesztették tekintélyüket a polgárság körében ép úgy, mint a legfőbb helyen. A zsidóliberális sajtó ujjong a katolikus Windischgraetz herceg bukása felett, őfelsége rondkívül elismerő és megleghangú legfőbb kézirat kíséretében a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta Windischgraetz hercegnek és a Lipót rend nagykeresztjét a szintén konzervatív Schönborn grófnak, míg a német-liberális Piener és Wurmbrand gróf csak a vaskorona-rend első osztályát kapták. Ez fényes jele annak, hogy a megbukott miniszterium teljes mértékben bírta a királyi rokonszenvét.

Az új miniszterium esütörtökön mutatta be magát a reichsrátnak és, mint már jelentettük, hivatalnok miniszterium, azaz nem bir semminemű politikai színezettel. Tagjainak nagyobbik része nem is bir miniszteri ranggal, hanem csak vezetője az illető szakminiszteriumnak, addig, míg meg nem alakul a végleges miniszterium. Az új kormány elnöke a protestáns Kiehlmann gróf, a ki egyszermind kinevezett belügyminiszter is. Kivülé még kinevezett miniszterek: Welscherheim gróf (honvédelem), Jaworszki lovag (lengyel) és dr. Böhm-Bawerk lovag (pénzügy). A többi miniszteriumok vezetői: Blumfeld lovag (földművelés), Witte lovag (kereskedelem), dr. Rittner (kultusz), és Krall lovag (igazságügy). A sajtó általában véve kedvezően fogadja ezen ideiglenes kabinetet, és még az a körülmény sem hat nagyon zavarólag a konzervatívok körében, hogy Kiehlmann gróf protestáns, mert Kiehlmann gróf mint alsó-ausztriai helytartó a katolikusoknak sohasem nyújtott okot és alkalmat panaszokra.

Az összes bécsi politikai körök egyetértenek abban, hogy a zavaros helyzet tisztázása csak ősszel várható és hogy újabb meglepetések és fordulatok éppen nincsenek kiárvá. A konzervatív frakciók összetartása ma szorosabb jel arra nézve, hogy a reichsrath legközelebbi többsége ismét koalicionális lesz ugyan, de ezáltal határozottan konzervatív jellegű. A most szétbontott koalíció keserű tanulság azokra nézve, a kik eddig azt hitték, hogy a liberálisok együtt működhetnek a konzervatívokkal. A német-liberálisok hanculata nagyon nyomott, mert napról-napra inkább könnytelen belátni, hogy az osztrák liberalizmus napjai meg vannak számlálva, és hogy az antiliberális törekvések ellenállhatatlan erővel hódítanak.

Vajjon mikor fogunk hasonló örvendetes jelenséget Magyarországon is konstataálni?

A konzervatívok és ó-szlovének tegnapi zajos ovációkban részesítettek Hohenvarth grófot a válság folyamán tanusított óvatosságáért és esszességoért, egyben elhatározták, hogy a mostani kormányt a parlamenti ügyek intézésében támogatni fogja. Ugyanily határozatot hozott a körülmények könnyesítő hatása alatt a német liberális párt is.

— *A pápa új enciklikájára.* A pápa a napokban bocsátja közre *Unitatis christianae religionis* kezdetű enciklikáját, melyben buzdítja az egyiptomi katolikus koptokat, hogy maradjanak meg továbbra is buzgó hitőkben, a disszidens koptokat pedig felszólítja, hogy tegyenek eleget hitű honfitársaik óhajának és térjenek vissza a kath. egyházba.

— *Németország.* Az észak-keleti csatorna ünnepélyes megnyitása úgy ment végbe,

hogy II. Vilmos császár és meghívott fejedelmi vendégei Hamburgban rendezett fényes ünnepségek után végighajózták a csatornán, melynek zárókő letétele tegnapi volt Kielben szemkápárató fény és pompa és óriási embertömeg jelenlétében. A zárókő letételénél a császár a következőket mondotta: „A nagy Vilmos császár emlékére a csatornának „Vilmos-csatorna” nevet adom.” Ezután három kalapácsütést tett a szavak kíséretében: „*A Szentháromság nevében,* Vilmos császár tiszteletére, Németország üdvére, a népek javára.” A zárókőbe helyezett császárt, valamint azon beszédek, melyeket II. Vilmos császár Hamburgban és Kielben mondott, erőteljesen hangsúlyozták a csatorna békés rendelkezését és a megnyitási ünnepélyek békés jellepét.

Olaszország. Vicenzában a közigazgatási választások a katolikusok teljes győzelmével véződtek. A megválasztottak mind hitű és megbízható katolikusok és az összes katolikusok rájuk szavaztak, úgy, hogy az egyesült mérsékeltet és haladópartiak fölött néhány száz szótöbbséggel győztek. — A turini községi választásoknál a katolikusok 40 jelöltje győzött, akikkel szemben ugyanannyi liberális választott meg. — Bologna-ban 22 katolikus választott meg. Az olasz katolikusok egyáltalában az egész országban fáradhatlanul, céltudatosan küzdenek igazaikért s így ha jelenleg a parlamentben nem is, de legalább a tartományi és községi közigazgatás terén érvényesítik elveiket. Bárcsak Magyarországról is ugyanazt jelenthetnők!

— *Kínai misszionáriusok lemeszárllása.* A Daily Telegraph levelezője írja, hogy a pao-ningfui misszió-épületet lerombolták s a misszionáriusokra vadászatot tartottak. Dunaud és agg Chhatuon francia fűspököket börtönbe hurcolták. Hasonló módon jártak el a bennszülöttek három más városban is. Ugy hirtlik, hogy e zavargások előidézésében az alkirályváltozás játszott a döntő szerepet.

Alispánunk — biztosítási ügynök.

(—) Már többször volt alkalmunk megróni a kormány azon hajszáját, melyet az Országos Kölesönös Biztosító Szövetkezet ellen indított. Most a „Hazánk” közl egy rendeletet, melyet Huszár Agoston Fejérmegye alispánja bocsátott ki — felsőbb parancsra — május 20-án az említett hasznos és népszerű szövetkezet ellen. A famózus rendeletből a következő érdekes részleteket közli a „Hazánk”

„Meggállatandók tartom ezen ügynökök működését, mert azok a lakosságot teljesen félrevezetik s oly biztosítás kötésére csábítják, melynek látszólagos előnyeit ugyan az alhoz nem értő egyén előtt elég tetszetősen kimutatni tudják, de annak káros hatását az érdekelt csak később tudja meg, a midőn kiderül, hogy ezen intézetnél kötött biztosítása nemcsak hogy nem olcsóbb, de sokkal, sőt tán felénél is drágább, mint az előbbi intézetnél kötött biztosítás.

Ugyanis ezen kölesönös biztosító szövetkezetek a kölesönösség elvén alapulnak, a legyekelőbb alaptóléval sem bírnak s így megtörténik az a káros következményű eset, hogy az esetleg Hercegfalván biztosító ottani lakos az esetleg logett bieskei lakos károssegének fedezésére is kénytelen ráfizetni, a mennyiben a kárhoz való hozzájárulás szempontjából utólagos fizetésre is kötelezetnek a szövetkezet által.

Nehogy tehát a vármegyei lakosság ezen szövetkezet ügynökeinek csábító és káros igéretei által félrevezettessék. Jöszolgalabiró urat felhívom, hogy a fentiekrol a lakosságot tisztelesen értesitse s azokat különösen arra figyelmeztesse, hogy a már megkötött biztosításukat fél ne bontsák, mert azon eszélynek teszik ki magukat, hogy nemcsak az új díjtételeket kell megfizetniök, hanem a régi biztosítás díjtételeit is.”

Ugyancsak a „Hazánk” ezen rendeletből kifolyólag a következő lelkében részesíti a mi alispánunkat:

„Fejérvármegye alispánjának ajánljuk, hogy mielőtt a „kölesönösség elvó” bírálja, nézzen utána, hogy mi az

és akkor nem fog oly valótlanágot kiadhatni, mint a minöket a bieskei és hercegfalvai lakosokról beszél.

Ha pedig a biztosításról ir rendeletet, akkor járjon annak utána, hogy minö jogszokások és törvények állanak fenn a megkötött biztosítások felbontására vonatkozólag és akkor meg fogja tanulni azt, hogy az egyszer megfogott fél, nem a törvény folytán nem szabadulhat ki a részvénytársaságok körmei közül, hanem ezen társaságoknak a felek kárára kötött kartellje következtében, a mely kartell szerint egyik társaság a másiktól a biztosítás lojárta előtt elmenő felet el nem fogadhatja. Csakhogy a szövetkezet nincsen és nem is lehet ebben a kartellben benne.”

Ugyanez a lap konstatálja, hogy a főispánok és alispánok arra használják fel a hivatalos hatalmat, hogy diszkreditálják a kölesönös biztosító szövetkezetet a részvénytársulatok osztalékainak emelése kedvéért és míg megtűrik, hogy a községi jegyzők és bírók a biztosító részvénytársaságok ügynöki irodáját a községházán üssek fel, addig jogtalan és törvényellenes fenyegetésekkel előjesszik a községi előjártságot attól, hogy az a kölesönösség elveinek segélyre lehessen. Végül pedig kérdi az időzett lap, melynek álláspontját teljesen mangunkóvá tesszük:

„Ha már a mezőgazdasági állapotok javítására irányuló iniciatívát nem is várhatjuk meg a kormánytól és a közigazgatás közegeitől, azért választanak ök és fizetnek alispánokat, hogy azok a gadaatársadalomból kiinduló és az önségélyre alapított szervezetek elnyomására használják fel a hivatalos hatalmat? Jó lesz ezt tölük a legközelebbi vármegyei közgyűlésen megkérdezni.”

Városi és vidéki hírek.

— **József főherceg Iglófüredén.** József főherceg, mint lapunknak Iglófüredről írják, f. hó 20-án délután Vécsey Sándor, Jablanszky Sándor tábornokok, Bolla Kálmán altábornagy, Surányi Ferenc ezredes és több tüzérségi kíséretében a fürdő megtekintésére odaérkezett. Megérkezésekor Nosz Gyula dr., Igló város polgármestere és Szeghy Géza fürdőgondnok fogadták a főherceget, a kit először a haltenyészde, majd a sétányok és végül a fürdőtelep összes helyiségeinek megtekintésénél kalauzoltak. A főherceg eltávozásakor tetszősét fejezte ki a látozók fölött. Iglófüredről a főherceg Iglóra utazott.

— **A székesfejérvári központi kath. körnek** újban adományoztak: Id. gróf Zichy Jánosné 100 frtot; id. Zichy J. gr. 100 frtot, Majláth Gusztáv gr. 25 frtot.

— **Huberth Andor** tábornok, a a székesfejérvári honvéddandár parancsnokának sajtáságos, megdöbbsentő körülmények között történt nyugdíjazása élénk feltűnést keltott Székesfejérvárnak nemcsak katonai, hanem polgári körében is és lehetőleg még fokozta az tábornok iránt táplált őszinte, általános rokonszenvet. Utódjául, mint egy fővárosi lap értesül, orsovai Láner Győzöt, a budapesti I. honvédkerületi parancsnokságnál rendszeresített tábornoki helyre beosztott ezredet neveztek ki, kinek helyét Valentics Dániel ezredes foglalja el.

A „Nemzeti Ujság” mai száma hosszabb és rendkívül hízgelő visszaemlékezéseket közöl Huberth Andor tábornokkatonai pályájáról. A „Magyar Hírlap”-ot ugy informálja katonai tudósítója, hogy helytelen föltevés, mintha Huberth tábornokot azért montették volna fel állásától, mert a székesfejérvári tisztikart tévesen informálta

volna. Ez a föltevés már azért is téves, mert az információk megadása nem az elnök dolga, hanem a megejtett elővizsgálat alapján, a becsületügyi bizottság elnökének a kötelessége, ki azt a felvett jegyzőkönyv felfolvasása közben (amit szintén egy bizottsági tag végez) szokta a felmerülő kérdésekre megadni. Az a 81-ik honvéd gyalogdandár tisztái gyülekezeten sem történhetett másképp.

Dr. Steiner Fülöp megyőspüspök tegnap este érkezett vissza bérmantjáról, mely alatt a budakeszi, kistorbágyi és biai hívekot részesítette a bérmálás szentségében. A főpásztor mindenütt ünneppélyesen fogadták és a bérmálás után visszatért a fővárosba, hol tegnap Jézus szíve ünnepén az új „Saere Cour“ templomban mondtott ünneppélyes nagymisét, dr. Venezell Antal szemén, aligazgató, dr. Purtt Iván profektus, Schiffer Antal pápai kamarás és Streit Ferenc szertartó segédlete mellett.

A felsővárosi kath. fiók-kör elnöksége ez uton is hálátelt szívvel mond köszönetet a „Szent-István-Társulat“ elnökségének azon kegyességéért, hogy a társulat kiadványaiból több kötetet méltóztatott a kör könyvtára részére ajándékozni. Isten fizesse meg.

Tízéves találkozó. A helybeli főgimnáziumban 1885-ben érettségít tett ifjak közül mintegy 22 jelent meg a csütörtöki találkozóon. A lapunk mult számában említettekén kívül megjelent még Greizinger Márton fővárosi vágóhídi felügyelő orvos is. Az ifjak a ciszterciák templomában tartott háladáó istentiszteleten találkoztak, melyen dr. Szalay Hubert celebrált, kívül egyidejűleg Schlakker, Szentiványi, Pék és Weicher is misót mondtak. A templomot a rokonok és ismerősök egészen megtöltötték. Ezután volt tanárait látogatták meg. Pallér igazgató előtt Szalay tolmácsolta tanárainak háláját, melylyel a tanári kar iránt viseltetnek. Délben Szigeti fényírójában lofonyképezették magukat és újabb szerződésben kötelezték magukat, hogy 10 év múlva is összegyűlnök. Két óraker a „Magyar Király“ szálloda nagytermében bankettre gyülekeztek, melyen dr. Czapary főgimnáziumi tanár és Miller székesegyházi hitszónok, Pfin, Pöhlössy és Szabó volt iskolatársak is résztvettek. Itt azután számos fölköszöntő emlékezett meg a nap jelentőségéről. Az első Maron István mondta az iskolatársakra, azután dr. Szalay, dr. Czapary, Schlakker, Weicher, dr. Halász, Pápay és Miller éltették a tanári kart, a távollévőköt, a rendezőséget, melyet Maron és dr. Kerökes urak teljesítettek kiváló körültekintéssel. Üdvözlő táviratokat küldtek Pintér Ferenc Wörshofenből, Patay István Gyöngyösről, Walla Béla és Ruttner Kálmán Budapestről. Erdekes megemlíteni, hogy a 22 megjelent iskolatárs közül 15-en tartalékos katonák. A társaság hat óra felé oszlott szét, a mikor a vidékiek jó része el is utazott.

Közgyűlés a városnál. A városi bizottsági testület f. hó 27-én tartja rendes havi közgyűlést, melyon a Liszits István halála folyfán megüresedett közigazgatási bizottsági tagság is betöltöttik.

Ügyvédbejegyzés. A székesfejérvári ügyvédi kamara dr. Wöil Ede ügyvédet Enying székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette.

Megint Kossuth! Budapestről sürgönyzik a liberális „Pécsi Napló“-nak, hogy „már bevégzett dolog; miszerint a „Pesti Napló“-t az egyesült hírlapkiadó vállalkott a Kosmos-műintézet vette meg.“ A lapnak új évtől Kossuth Ferenc lesz a felelős, Vészi József pedig a főszerkesztője. „Ugy látszik, jegyzi meg a „Pécsi Napló“. Kossuth nevével valóságos sportot üznek.“ Csak ugy látszik? Nem, t. kollega, hanem ugy van! Felő, hogy addig-addig szedik-veszik, míg majd elkoptatják. Pedig mégis csak kar lenne érte.“ — mondja ismét a „Pécsi Napló“ és nagyon sajnáljuk, de még ezt a véleményét sem oszthatjuk.

Dobó Sándor szinigazgató, ki társulatával jelenleg Losoneon működik, ősszel Szombathelyre megy társulatával, a honnan két havi ott tartózkodása után Székesfejérvárra jön.

Estkülvő. A székesegyház ma ünnepi diszt öltött. A főoltár déli növényekkel s nyíló virágokkal volt izlésesen feldisztitve, a szentélyt szőnyegek borították s a templom zsufolóság megtelt előkelő publikummal. E fény és pompa közepette esküdtök örök hűséget az Úr szármolyánál Pautz Alajos pápai honvéd huszár főhadnagy Kármán Gizella kisasszonynak, néhai Kármán Sándor leányának. Az esketési szertartást a menyasszony egykori hitoktatója, Szuborits Jenő c. kanonok végezte, a ki ez alkalommal emelkedett hangu beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznagyok voltak: Mares Mór földbirtokos és Gulyás Miklós nonvéd-husár százados.

Gyujtogató villám. F. hó 21-én hajnalban iszonyu éghibabor és feihőszakadás volt, mely a megye több helyén a vetésekben is nagy kárt okozott, Gyurón pedig — mint nekünk írják — két házat gyujtott fel a villám, melyek teljesen leégtek.

Utoállitás volt f. hó 20-án a városház nagytermében, a melyre 5 városi és 12 megyei hadköteles jelent meg. A katonai szolgálatok teljesítésére alalmasnak találattott 1 városi és 3 megyei hadköteles.

Mennyibe kerül a hadsereg? Az osztrákmagyar haderő költsége a két honvédséggel együtt ez évben mindössze 180.496.328 frt. míg az egész hadsereg bekelétszáma 23.445 tiszt, 330.807 legény, 59.916 ló és 1048 ágyu. Németország 498.540.909 frt költséggel 24.590 tisztet, 558.180 legényt, 96.344 lovat és 2340 ágyut tart, míg Franciaország 433.597.789 frt költséggel 28.555 tisztet, 532.640 legényt, 141.059 lovat és 2890 ágyut tart. Az osztrák-magyar monarchia lakosságát 41-8, Németországot 49-6 és Franciaországot 38-4 millióval számítva, a haderő költsége fejénként nálunk 4-311 frt, Németországban 10-051 frt és Franciaországban 11-016 frt.

Áthelyezés. Szilágyi Ödön esendőr-főhadnagy Nyiregyházaról Székesfejérvárra helyeztetett át.

Uj magyar nemesek. E cim alatt jelentettük a multkor, hogy Bischitz Dávid Hoves megyei földbirtokos „hevesi“ predikátummal a magyar nemeséget nyerte. A zsidólapok erre hosszulegzetű diachimuszokat zengtek az uj nemesnek és különösen kiemelték, hogy „hevesi“ Bischitz Dávid urnak mintaszertűn berendezett és kezelt birtokai vannak Heves megyében. Erre azt jegyzi meg az „Egri Híradó“: De melyik vidéken? kérdjük? mert Hoves megyében bár nagybirtokos, de ismeretlen. Erdemeit tehát — ugy látszik — csak a kormány ismeri.

A kereskedelmi akadémia érettségi vizsgálatáról közölt híreinkre vonatkozólag a legilletékesebb helyről azt a felvilágosítást nyertük, hogy Fritsz Péter miniszteri kiküldött nem fojezte ki esudalozását a vizsgálat általános eredménye fö-

lött, hanem csak annyit jegyzett meg a vizsgálat után tartott tanári konferencián, hogy a tanulók az idegen nyelvekben nem tanusítják a megkívánt szükséges elemeneit. Ugyanez alkalommal a miniszteri kiküldött ur legmelegebb elismerését fojezte ki az akadémia tanári kara iránt azon szép eredményekért, melyeket a tanuló ifjuság hazafias szellemben való nevelése terén elért. Magának az érettségi vizsgálatnak eredményéről azon meggyőződést szereztük, hogy ezen eredmény csak látszólag kedvezőtlen, a mennyiben a „jól“ és az „egyszerűen“ érettek közt többen vannak, a kiket csak egy osztályzat választott el a „jeles“, illetve a „jó“ eredménytől.

A solferinói csata emléke. A 12. uhlanus ezred jelenlétében P. Ldszlo katonai pap a solferinói csatában 1859. június 24-én elesett bajtársak lelki üdvéért f. hó 24-én, hétfőn d. e. 10 óraker a székesegyházban gyászistentiszteletet tart.

Vasutasok mulatsága. A vasuti tisztikar vasárnapra hirdettét mulatságát, melyet a tekepálya megnyitása alkalmából rendezett, a kedvezőtlen időjárás miatt csütörtökön este tartotta meg. A tekepálya parkká alakított környéke valóságos tarka vásári képet nyujtott, hol városunk fiatal hölgyközönsége oly nagy számban jelent meg, a minőt bármely élte-bálon sem tapasztalhatunk. Ott volt mejdnem minden intelligens család és derült jókedvvel nézték a vásári bódékban kiállított történelmi „arcképcsarnokot“ „a sör-automatát“, és különösen „Pepit“ a fehér elefántot, a hol minden belépő egy értékes emléktárgyat is kapott. A vasuti tisztikar Kovács Alajos föllenör élén, valóban hálára kötelezte városunk közönségét azon elmes és mulattató produkciókért, melyon a megjelentek gyönyörködhettek és párját csak a bécsi Praterben vagy a városigetben találhatják fel. A kosztümös kiállítók, a verki, nagy dob és cüntányér fülharsogató módon csodítotték a közönséget a látványosságokhoz. A történelmi arcképcsarnokban egy trafikegér csibukozó törökkel képezte a tárgyat, melyhez Schillan futóházi főnök szolgálat szivfacsaró magyarizzattal a török rénumalom idejéből. „Pepit“ a grandsegniort, a demokratát, a légtornászt, a ki számolt, táncolt, Engel helyettes főnök és Lux ellenör mutatták be tropikus köztümmökben. A sör automatából egy jámbor bakter dugta ki 20 fillérért a pohár söröket; az impressario Raucher nemök pedig kuruc német jargonnal oszlogatta a bakatükröt, siveitök, gipszpiját mint „értékes emléktárgyakat“. Az est beállával aztán megkezdődött a tánc, melyet később a váróteremben folytattak hajnalig. Az előkelő férfi világból ott láttuk: Saly altábornagyot, Huberth tábornokot, Seidel főkapitányt, dr. Major főorvost stb.

A fejér-tolnamegyei vasutak székesfejérvár-adyon-szabolcsi és adony-szabolcsi-paksi vonalainak engedélyezéséről szóló 1895. évi XX. teikket a hivatalos lap f. hó 21-ik száma egész terjedelmében közli. A székesfejérvár-adyon-szabolcsi vasutvonal új tervezete már elkészült, a munkálatok javában folynak s mint illetékes helyről értesültünk, rövid idő múlva meglesz a közigazgatási bejárás ugy a székesfejérvár-adyon-szabolcsi, mint a sárbogárdi vasutvonalra.

A szent-ivánnapi vásár, mely holnap veszi kezdetét, tekintettel a közelgő aratási időre, igen gyengének ígérkezik. Mindennek dacára a lovak ára előrelátólag magas lesz, mert sok francia, német és görög lökereskedő érkezett városunkba a vásárra.

A nyár kezdete. Tegnap reggel 6 óraker érte el a nap az égen legmagasabb álláspontját; ez Budapesten 65°, 57°, 43“. F. hó 21., 22. és 23-án leghosszabb a nap. A hajnali szürkület 12 óra 36 perckor kezdődik, 4 óra 1 perckor kel, 8 óra 2 perckor pedig nyugszik a nap. Az éjszaka tulajdonképen csak 50 percg tart. F. hó 24-től kezdve mind gyorsabban leszál a nap magas állásáról, de a természetnek nem csökken jöteknysága.

— **Kitüntetett iparosok.** A budapesti országos ipartestület Boross Sándor helybelyiépítőmestert, ipartestületi alelnököt és Kovács György helybelyi kocsigyártót az ipar terén szerzett érdemeik elismerésül ezüst díszéremmel és elismerő okmányokkal tüntette ki. Az átadás Budapesten a holnap tartandó városi közgyűlésen fog megtörténni az új városház dísztermében. Ezen két kiváló, szorgalmas iparos kitüntetését szolgáljon buzdításul többi iparosainknak.

— **Kossuth Lajos a szentek között.** A Csepelszigeten az a szokás divik, hogy Urnapkor nemcsak kivilágítják az ablakokat, amerre a körmonet elhalad, hanem galyakkal meg szent képekkel is földiszítik. Sziget-Ujfalun, mint ottani tudósítónk írja, megessett az idén, hogy az egyik ablakban két égő gyertya között ott állott Kossuth Lajos aranyrámas arcképe. Így akarta kimutatni hazafiságát Pátróvics Imre cipész, nyugalmazott negyvenyolcas honvéddanagy.

— **Felmentett vádlott.** Id. Nagy Pál székesfejérvári lakos azzal vádolta szomszédját, Hegyi Jánosné, hogy méheséből több kást ellopott. E vád miatt állott ma a törvényszék előtt. A végtárgyalás folyamán dr. Szabady József ügyvéd meggyőző védőbeszéde s a tanak egybehangzó vallomásai alapján a törvényszék id. Nagy Pált a vád és annak következményei alól felmentette. A kir. ügyész s a magánpanaszos, Hegyi Jánosné az ítélet ellen felebbezték.

— **Zsidó orvosok a politikában.** Az „Egyenlőség” c. zsidó lapban olvassuk: „A recepcionális törvényjavaslat főrendiházi sikere ugyancsak borítva élen állott és minden egyes szó, mely mellette volt tekintve az elnök által történt döntést, ugyancsak nagy súlyjal bírt. A viszonylag kedvező eredményben soknak volt része, de az oroszlanársz kétségtelemül azok, a kik — akadályokat is leküzdve — megjelentek a főrendiházban, hogy a recepció mellett szavazzanak. Ezek közé tartozik Zeleňka püspök (t. i. a tiszai ág. ev. egyházkerület szuperintendense. Szerk.) is, a ki gyengélkedése dacára a szent Lukács-fürdő helyettes orvosa. Huszár Miksa dr. (zsidó. Szerk.) kísértében, ennek rábeszélésére folytatán. hordászeken vitette el magát a főrendiházba, hogy így ügyünk diadala jutását elősegítse.” A múlt őszi és a f. évi főrendiház tárgyalások folyamán történt, hogy két kath. püspököt olyan balesetek értek, hogy orvosok megtiltották nekik a szavazásokban való részvételt. Ebből aztán sok minden félté lehet következtetni.

— **Népesedési mozgalom.** Székesfejérvártól f. hó 9-től 16-ig született összesen 18 gyermek és pedig 9 fi s 9 nő. Törvényes volt ezek közül 9 fi, 8 nő, törvénytelen 1 nő. Meghalt a lefolyt idő alatt 10 fi és 2 nő, a kik közül kiskorú volt 6, nagykoru szintén 6. Mint haláluk szerepelt: tüdőbaj és enteritis 2—2 esetben.

— **Eltélt tolvaj.** A budapesti kir. törvényszék Lukács János sárbogárdi születésű napszámot a Réger János kárára elkövetett lopás büntetéstől 10 havi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre s a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére ítélte.

— **Vesztett eb.** Sárbogárd községben Barabás János vasuti mozdonyvezető kutyája a napokban megveszett és Benesik István, 6 éves Mihály nevű fiát megmarta. A kis gyermeket a Hógyes-féle intézetbe szállították, a kutyát pedig kiirtatták.

— **Körözés.** Csalás büntette miatt vádolt Molnár István országos körözése elrendeltetvén, felhivatnak az ország összes hatóságai, hogy nevezett nyomoztatni, feltalálása esetén letartóztatni és a budapesti törvényszékhez bekísértetni sziveskedjenek. Személyleírása: születéshelye Rác-Almás, 33 éves, nős, 1 gyermek atyja, székenkereskedő, nagysága magas, testalkata nyulánk, arca hosszás, arcszíne sápadt, haja világos barna, homloka alacsony, szemei

kékek, szemöldöke szőke, orra hegyes, bajusza vörhenyes barna, szakála borotvált, álla korok, nyelvismereke magyar, ruházata szegényes.

* **Dr. Szigeti Lajos** a budapesti nőgyógyászati klinikán magát a **nőgyógyászat újabb vívmányaiban** kiköpezvén; városunkba **viasszátért** és rendel délelőtt 8—9-ig, délután 1—2-ig; **női betegeknek a többiektől teljesen elkülönítve** d. u. 3—4-ig. Szőgyény-Marich-utca 6 sz.

* **Déli vasut.** Folyó évi június hó 28-án Péter és Pál ünnepe alkalmából Siofoktól kezdődő déli vasúti állomásaira, valamint Finne, Trieszt és Velence, nekülönben bécs-triest, karinthiai és tiroli vonak jelentékenyebb állomásaira a Budapest déli vasúti pályaudvartól este 9 óra 25 percek induló 207 számú személyvonatnál renklivél mérsékelt áru menettérti jegyek fognak kiadlatni.

A fentemlített állomásokra a közbeeső magyar és horvát állomásokról is fognak mérsékelt áru menettérti jegyek kiadlatni. Ezenkívül a magyar vonal állomásairól igen mérsékelt áru menettérti jegyek lesznek *Budapest és Bécs* déli vasútra kiszolgáltva. Ezen menettérti jegyek 14 napig érvényesek és a visszajutóik az utazás kétszer tetszés szerinti állomásokon felbeszakítható. A Budapestre szóló jegyek naponta válthatók a déli vasut városi irodájában (V. Nádor utca 16) a n. kir. államvasutak városi menetjegyirodájában (Hungaria szálloda) és az indulás előtt az állomás személyzetárainál. Az utazásra vonatkozó adatok, valamint a jegyek ára a már kifüggesztett falragaszból vehetők ki, ezenkívül minden állomáson díjmentesen kapható a folyó évben rendezendő kéjutazcsok jegyzéke.

* **Kapus keresztetik.** Egy nőtlen, vagy özvegy férfi teljes ellátással, mint kapus keresztetik. Bővebbet a kiadóhivatásban.

* **Egyházi szerek, műhímzések, templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehérneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa a bibornok-érsek és Magyarország hercegprímásának udvari szállítót. Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.**

TÁVIRATOK.

Nyiregyháza, jun. 22. (Ered. táv.) Miklós László kir. tanácsos alispán ma birtokán, a város közelében levő Virányos-tanyán meghalt.

Bécs, jun. 22. (Ered. táv.) A király tegnap délelőtt Lukács László pénzügyminisztert hosszabb kihallgatásor fogadta, a ki a folyóügyekről referált neki. — Ma délelőtt fél 12 órakor Bánffy báró miniszterelnök volt kihallgatásán a királynál. Bánffy báró, ki délelen meglátogatta Kielemann segg grótot, az osztrák minisztertanács elnökét, hivatalos a ma délutáni 5 órára kitűzött udvari ebédre, melyet a király a delegáció tagjainak ad.

Bécs, jun. 22. (Ered. táv.) Az osztrák delegáció ma délelőtt tartotta első teljes ülését Lobkowitz herceg elnöklote alatt és a közös miniszterek jelenlétében. Dumba elbádó a külügyi albizottság jelentése nyomán helyeslőleg nyilatkozik Goluchowski gróf külügyi programjáról és elfogadásra ajánlja a külügyi költségvetést. Utána az ifju cseh Kafa szolal fel. — Az osztrák delegáció tengerészeti albizottságának jelentése kifejti, hogy bár az 1896-iki költségvetés ismét emelkedést mutat, mégis állítható, hogy a tengerészeti költségvetés normális.

Bécs, jun. 22. (Ered. táv.) Windisch-Graetz herceg volt miniszterelnök ma bucsuzott el a miniszterelnöki hivatal tisztikarától és bucsubeszédében ezeket mondotta: A császártól és királytól érdemem felüli elismeréssel és kitüntetéssel hagyom el hivatalomat. Önök tudják, mily nehezen vettem át a miniszterelnökséget, de azon tudattal válok el tőle, hogy minden időben bersüllettel törekedtem hivatásomnak eleget tenni.

Páris, jun. 22. (Ered. táv.) Az „Alliance Israélite Universelle” c. nemzetközi zsidósövetkezetnek itt székelő igazgatósága felhívást intézett a világ összes zsidóihoz, melyben adakozásra szólítja fel őket a szövökezet céljainak eléréséhez. E célokul megnevezi a felhívás: a zsidók felszabadítását az elnyomatás nlól és elnémitását (Vosztegetés, a zsidó sajtó támogatása által! Szerk.) azon súlyos vádakkal, melyeket a keresztények emelnek a zsidók ellen.

Kiel, jun. 22. (Ered. táv.) A császárnak a tegnapi díszbéd alkalmával tartott és sürü eljenzés által felbeszakított beszédét nagy jelentőségű trónbeszédnek fogják fel, mely az összes nemzetekhez van intézve és a világbéket hangoztatja. A kiel kikötő és a hajóraj tegnap este nagyszérien volt kivilágítva. — Szőgyény-Marich László berlini nagykövetség tegnap délután meglátogatta az osztrák-magyar hajórajt és ez alkalommal tiszteltet Károly István főhercegnél, a ki igen szívélyesen üdvözölte. Az osztrák-magyar hajókat, mikor a csatornán áthaladtak, a többi idegen hajók rokonszenvesen üdvözölték. — Tegnap reggel Vilmos császár incognito látogatást tett az osztrák-magyar hajókon. A két francia cirkáló hajó ma reggel hagyta el a kiel kikötőt.

Irodalom és Művészet.

— **A tudomány Isten nélkül.** Irta P. Didon. Fordította megyyei dr. Somogyi Aladár, prémontrei fővárosi tanár. Budapest 1895. P. Didon atya, a világhírű kath. író, kinek remek „Jézus Krisztus élete” magyar fordításban is megjelent és a kath. közönség részéről pártatlan tetszéssel fogadtatott, fáradhatlan buzgalommal, mély tudománynyal és ihletszerű avatottsággal küzd korunk legveszedelmesebb rákfenéje, az istentagadás, az istentelenség ellen. Ezen harcának köszöni létét egy remek munka, melyben Brunetiéronél hasonlíthatatlanul nagyobb hatással száll szembe a modern bölösészet atheisztikus irányával és dr. Somogyi Aladár nagy szolgálatot tett a hazai irodalomnak, midőn igen sikerült fordításban kiadta Didon atya ezen művét, mely körlelhetlen logikával bebizonyítja, hogy a tudomány Isten nélkül esdőt mond, mert a tudomány Isten nélkül nem tud alkotni, hanem csak rombol, tönkreteszi a lelket, az emberiség erkölcsi világát. A munka tartalma a következő: A tapasztalati hit és a tudomány. Agozitivizmus. A materializmus. Az atheista-pantheizmus. A szkopticizmus. A gyakorlati atheizmus. Az Isten létezése. Isten és-szerű megismerése. A fordítás, ismételjük, igen sikerült; irályja jó magyaros és világos. A kötet igen elegánsan van kiállítva, de szivesebben láttuk volna, ha nem az „Országgyűlési Ertesítő kö- és könyvnyomda részvénytársaság”, hanem valamely katolikus könyvnyomda nyomta volna. A 278 oldalra torjedő kötet 2 forint a fordítónál kapható. Budapest, Erzsébet-körút 7. I. 6.)

— **Két zenemű** jelent meg a napokban *Lányi* Ernőtől Blau István kiadásában Egerben. A jónévvű zeneköltőnek, a ki ez idő szerint az egri főszékesegeyháznak karnagya, de néhány évig ugyano minőségben Székesfejérvártól is működött, ez a két újabb szerzemény tisztán egyházi jellegű; az egyik az *Ave Maria* négyes énekkarra, az *Eccc sacerdos magnus* kezdetű pedig zenekarra van írva és mindkét zenemű *Lányi*nak alapos képzettségéről, mély zenei kedélyéről és klasszikus hajlamairól tessz újabb tanubizonyoságot. Az *Ave Maria*-t Milassevics Sarolta úrnőnek, a másikat pedig *Steiner* Fülöp székesfejérvári püspöknek ajánlotta a szerző.

— **A „Herko Péter”** kath. élelap folyó évi 23. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása

dadára is már szokatlanul elterjedt élelaptop olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter“ előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 ft. Szerkesztője M a r k o s Gyula, a Kath. Örtizék ismeretes költője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsibáros-utca 7.)

— **Röptében a nagyvilág körül** című amerikai diszkrét segítségével otthon, a legnagyobb kényelemben élvezhetjük a világ szépségeit, sőt többet ennél, mert minden egyes fényképhez rövid, életteljes leírás csatolva. Az egész fényképsorozat 16 füzetből fog állani. Minden füzet 16 művészi kivitelű fényképet tartalmaz. A másolatok egészen új, amerikai módon készültek s hasonló kivitelű fénykép-másolatokat eddig hazánkban még nem láttunk. Az egyes képek nagysága 28 : 34 cm. A nekünk most beküldött második füzet a következő fényképeket tartalmazza: Boulevard de la Madalaine Páris. — Westminster-apátság, London. — Sackville-Street Dublin. — A monte-carli kaszinó. — Edinburg és Scott Walter emlékszobrára. — Az északi fók, Norvégia. — Majnai Frankfurt, Németország. — A Szt-Gothard-átjáró és a híd, Svájc. — A vatikáni könyvtár, Róma. — Pillantás az Alhambrára, Granada, Spanyolország. — A Kremlin, Moszkva. — Az Ezbekijeh és utcai jelenet Caíroban, Egyiptom. — Herkules-fürdő. — A parlamenti épület Ataviában, Canada. — „Az ezer sziget“ Szt-Lőrinc folyam, Canada. — „Boston Common“, Bostonban, Massachusetts. — Az egész mű 246 ilyen változatosan összeállított fényképet tartalmazva, nagybecsű gyűjteményt fog alkotni, melyben gazdag és szegény, öreg és fiatal egyaránt élvezetet fog találni. Egy 16 képet tartalmazó füzet ára postai küldéssel 35 kr. Előfizetheti 4 füzetre 1 ft 30 krral, 8 füzetre 2 ft 60 krral, 16 füzetre 5 ft 20 krral. Az előfizetési díjak az Egyetértés kiadóhivatalába Budapestre küldendők, mely kívánatra szívesen küld egy próbanyomatot mutatványul.

Közgazdaság.

A magyar szőlőbirtokosok.

A magyar agrármozgalom egyik lényeges részét képezi a magyar szőlőbirtok. A magyar gabonatermés évek óta kevés exportot tud felmutatni, és még a jövő évekre is előreláthatólag a külföldi körülményektől függőleg, a világpiac és gabona kiviteléig fog a magyar földművesnek oly mértékben kedvezni, hogy attól nagyobb eredményt várhatja.

De ép ellenkezőleg a magyar bor oly produktum, melynek kivitelét az európai vagy gyarmati túltermelés nem akadályozhatja, és évről évre szép kivitelnek örvendenének, ha tudni illik borunk természetén.

Tekintetbe kell vennünk, hogy a bor oly áru, melyben túltermelés és túlkínálat soha nincs, — sőt minél nagyobb a termés, annál nagyobb a kereslet, továbbá, hogy a bort éveken át lehet elartani és hogy az évek haladó számával értékben nyer. A bor, ha már egyszer a hordóban van, nincs oly könnyen kitéve az elemek általi megsemmisítésnek, mint pl. tilizés, árvíz általi elpusztulásnak, fergek általi megtámadásnak, mint a magvas termények.

A hol bortermeles van, ott jómód és gazdaság honol, a mai kifejtett vasúthálózatnál fogva a bor bárhova veszedelem nélkül könnyen szállítható. A termelő és a birtokos bárhol rögtön hitelt kap szőlőjére. Egyáltalában a bor mint áru nagy mértékben bír mind azoni tulajdonságokkal, melyek a kereskedelmi forgalmak szerint egy árutól megkivánthatnak, tehát **először elsőrendű kereskedelmi cikk.**

Már több mint 20 éve, hogy a szőlő-

lőteke betegsége folytán országszerte kellett kiirtani a szőlőket vagy a mennyiben még megvannak, szilárdnak, pusztulásnak indultak. A bortermeles mennyisége oly alacsonyra szállott, hogy a belső szükségletet nem fedezi, a miért is nagymennyiségű külföldi bort, olasz bort, és rossz német sört kell éventeként az országba szállítani. Azért sok milliót dobunk ki, miután pedig a liberális párt és kormány a szőlőbirtokosok nyomorát látta, azok megmentésére a kielégítő intézkedéseket megenni elmulasztotta vagy pedig úgy tette meg, hogy nem volt bennük köszönet és ezért nem találunk eléggé erős kifejezést ezen nemfördés elítélésére. Itt ismét a III-ik gazdakongresszust és a néppártot illeti az érdem, hogy programjával a szőlőművelés kérdését egész terjedelmében a felszínre hozta.

Franciaország összes szőlőbirtokát 5 év alatt regenalta. Ausztriában a szőlőket nemesített amerikai tőkékkel már egészen beültették, úgy hogy ma már a steier bort rendezes mérik Magyarországon. Ez onnét van, hogy az osztrák kormány a szőlőbirtokosok érdekét szíven viselte, a nemesített amerikai szőlőveszők ezerét a termelési költségen 25 ft-jával adta a szőlőbirtokosoknak. (de volt oly okos, hogy a Vaskapu szabályozására semmit sem adott) míg ellenben a magyar kormány 130 ft-tal adja a nemesített amerikai szőlőveszők ezerét a szőlőbirtokosoknak, a Vaskapu szabályozására pedig milliókat pazarol. Ily haladás mellett a magyar szőlőbirtok még 500 év múlva sem lesz regenerálva. A magyar kormányknak fél és egész ingyen kellene a nemesített és nem nemesített amerikai szőlőveszőket a szőlőbirtokosok között kiosztani és az mindenesetre hajtana a nyi hasznát, mint a Vaskapu szabályozása.

A liberális párt és kormány rossz gazda. Nyomorba és adósságba rántotta a magyar államot, ugyanoda rántotta a földműveseket és szőlőbirtokosokat. Ezek érdekét most a néppárt vette utalmába. A néppárt programjának 5. és 6-ik szakasza, a pártvezérek jellemző nemes szív és határozott államférfiúi érettséggel az egész agrár kérdést oly terjedelemben karolták fel, hogy ez a néppárt egyik legszentebb feladatát képezi.

BEZÉTHY ISTVAN
ügyvéd.

— „**Handlő bankok**“. A székesfővárosnak valamennyi 10 kerülete bir immár takarékpénztárral. Ezek között 10-nek kivételével csak háromnak a működése nem meddő és haszontalan, sőt a működés direkt veszedelmes, mert a kis takarékpénztárak csupa h a n d l é b a n k o k melyek, kapva kapnak minden üzletet, csak hogy „csináljanak“ valmit. Legujabban egyike ezeknek a mobil-üzleteknek folyamodott a székesfőváros, hogy a közpénzekből, az árvagyonyból stb. nála is helyezzenek el betéti összegeket mint pl. az Első Hazánál, a kereskedelmi banknál stb. — Budapesti levelezőnk jelenti, hogy teljesen érthető a kis belvárosi takarékpénztár éme kívánsága, mert ez utón akar betétekhez jutni, melyeket a közönség részéről hiába vár. Nézetünk szerint, a közmorál

tiltja, hogy közpénzek oly intézeteknél helyeztessenek el, melyek bármily szempontból kifogás alá esnek. Árvapénzekkel nem szabad börtön reportüzleteket csinálni. Ez a mi nézetünk a fővárosi belvárosi takarékpénztárral szemben is, a mely mint többi kollégái más üzletet nem tudván csinálni, a börtön reportra retette magát. És ezt vezetik a takarékpénztárnak. (á.)

— **Boraink.** Régi rossz szokásunk, hogy azt, ami külföldről jön, azt jobbnak tartjuk. Így van ez a bornál is. Budapestén járt franciák minap gyoroki „darakát“ tiszta „Chateau-Morgeau“nak ittak és nagyon magasztalták a vendéglőst, a kinek sikerült ilyen jó tiszta francia bort Magyarországra importálni. Ez az eset pedig mindennap megeshetik, nagy társaságokban szívesen veszik a St. Julient vagy más bordeauxi bort, pedig a mi magyar vörös boraink a saját vignettáik alatt is tökéletesen oly jók, mint a — külföldiek. Tudvalevő dolog, hogy annak előtte hazánkban is nagymennyiségű vörös bor vándorolt Franciaországba, melyet francia firmával ellátva drága pénzen visszavásároltunk. Mindezekből az következik, hogy nem a termelés hiányos volta, mint inkább a fogyasztó közönség oka annak, ha a bortermeles haladása nem áll arányban boraink kifogástalan minőségével, mert a fogyasztók legnagyobb része — eddig legalább — mindig csak a borok külföldi származását, nem pedig minőségét vette tekintetbe. (á.)

— **A molnárok a királynál.** A magyar molnárok a múlt év október 7. és 8-án megtartott kongresszusuk alkalmával főleg azon visszaélésekkel foglalkoztak, melyeket a román buzabehozatallal és a vámvisszatérítésekkel üznek s állást foglalva ellene ezek megszüntetésére a szükséges lépéseket megtették: ugyanis költötségeit menesztettek kebelükből a kormányhoz, ugyancsak a törvényhozáshoz, kérve ezen visszaélések megszüntetését. A kormány ígéretet is tett a költötségek, hogy védelmébe fogja venni a kismolnárok ügyét és az ügy érdemleges elbírálásánál nem fog különbséget tenni a nagy és kismolnárok között, a vámvisszatérítésekkel üzőtt vámvisszaéléseknek pedig a legérellyesebben fogja utját vágni. Mindazonáltal ezideig a kormány ígéretét nem váltotta s a román buza ép oly mértékben szőlők piacainkra, mint azelőtt. A nagymolnokok pedig ugyanolyan módon üzik a vámvisszaéléseket, mint eddig. A nagymolnokok ezen óriási versenyét a kismolnárok nem bírják ki és már a tönk szélére jutottak. A III. országos gazdakongresszus is foglalkozott e kérdéssel és határozatait be is nyújtotta a képviselőháznak, de mert a ház üléseit öszre halasztotta, ez ügyben semmiféle intézkedés sem történt. Ezalatt pedig a szédelés a vámkedvezményekkel egyre folyik s a vámmentes román buza beözönlése is folytonosan tart, egyforma kárára egy magyar mezőgazdaságnak, mint a vidéki malomiparnak. Miután tehát a molnárok ügyében a kormány mindeddig nem tett semmit sem, a molnárkongresszus végrehajtó-bizottsága elhatározta, hogy e tárgyban költötséget meneszt a királyhoz, a legfelsőbb fórum előtt panaszolván el bajaikat, orvoslást kérve. A bizottság elnöke S ü m e g i Ferenc, a kabinetirodánál már kérdést is tett a deputáció fogadtatásának ideje iránt, mely valószínűleg a hó végén fog a felsőre elő járulni. A költötségekhez már nagyon számosan jelentkeztek.

— **A forgalmi intézmények ismerete.** Leveleket váltani, táviratozni, telefonon beszélni, a háztartás, ruházat, luxus stb. tárgyait a távolból postán vagy vasuton megrendelni, végül utasításokat tenni, mindez ma általános szokása sok millió embernek. Es mégis a nagy tömeg nincs tudatában az új kor vívmányainak e téren való nagy haladása iránt. Forgalmi intézményeink helyes ismeretének a népben alig van nyoma, pedig az ifjúság az iskolában annyi más nehezebb és a gyakorlati értékkel nem bíró dolgot könnyen megtanulni, holott a közlekedés kulturális életünk minden ténykedésébe oly nagy szere-

pet játszik, hogy annak alapos megismerése a társadalom minden tagjára nézve szükségessé vált. Nem volna jó erről is kissé behatóbban gondolkoznunk? (d.)

— **A vetések állása.** Az ország mezőgazdasági állapotáról a földművelésügyi miniszteriumhoz beérkezett gazdasági jelentések alapján az idén igen változó időjárás miatt a várható vetéskilátások lényegesen nem változtak, noha némely helyen visszaesés is mutatkozik. Buzával körülbelül 5.56 millió kat. hold van bevetve, átlagos számítás szerint holdankint mintegy 7 mm. termésre lehet számítani. A legjobb termés a Duna jobbparti megyéiben várható. A rozs és kétszemes területe körülbelül 1.75 millió kat. hold. A terméskilátások nagyon különbözők, országos átlagban 5—6 méter-mázsán állanak. Legjobb állanak a 8 mázsa felüli termést ígérnek a vetések: Esztergom, Fejér, Komárom, Tolna megyékben. Az árpával bevetett terület 1.72 millió kat. hold, holdanként 5—6 mm. termésrel. Legjobb állanak a vetések Fejér megyében. A repee és kukorica termés gyenge; a köles, tatarka és burgonya kitűnő; a len, kender, szőlő és dohány kielégítő; a gyümölcs vidékenként nagyon változó.

— **Régi ujság, új régiség: a deficit.** Az államháztartás legjelentékenyebb bevételi forrásai rohamosan apadnak, pedig az államkincstár rohamosan emelkedő szükségletekkel áll szemben s azok az új intézmények, melyek nemrég léptek életbe s legközelebb életbe fognak lépni (polgári anyakönyvezés), oly összegeket igényelnek, melyekre a mi híres finanspolitikuskaink nem számítottak. Ezekre a nem remélt kiadásokra a jövő évi költségvetés alkalmával kellene fedezetet találni, de hiába, nincs; ismét előfall a megszokott rém: a deficit. Mindenesetre épületes dolog lesz, ha az őszel egybeülő parlament nemcsak egy tekintélyt nélkülöző kormányt, hanem egyuttal egy irrális vagy tetemes deficittel lezáródó költségvetési előirányzatot fog látni a mai liberális kormány-rendszer nagyobb dicsőségére.

— **Gabona kivitelnék Svájcba.** Volt idő, nem is nagyon régen, hogy a svájci gabonapiacot Magyarország látta el árval, most pedig már a mi híres kormányunk nemtörődomsége, továbbá az oroszok és amerikaiak élelmessége folytán oda jutottunk, hogy a svájci piacon minden van, csak magyar gabona nincs. Nálunk a derére borura megszabott kormányok nyugdíjazására s a nemzet tönkrejutását munkáló miniszterek díjazására tetemes összegre van szükség, de a magas szállítási költségek megszüntetésére módot találni nem lehet. A kiviteli jóformán megszűnt, a gabona ára leszállt. szőlőleinket a filoxera, majd a peronospora tette tönkre, a mi kormányunk még se lát, hanem külföldi uraságoktól levett, megelégtelt politikai nézetekkel, új intézményekkel üzérkedik a nemzet rovására.

— **Műtrágya.** (A „Hungaria“ műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénnytársaság jelentése, Budapest). Az őszi kőtségek elszállítására jórészt már megkezdődött; a rendelmények nagyobb tömege július közepétől kezdődő szállításra van előjegyezve. Az őszi vetésre nézve legfontosabb műtrágyafélék u. m. a szuperfoszfátok és Thomas-salak liszt-tárai említésre méltó változást nem szenvedtek. — A chilisalétrom-irányzata jövő évi tavaszi szállításra állandóan szilárd. — Ezen értékes trágyaszor fogyasztása évről-évre észrevehetőleg emelkedik; Laird és Adonson szerint január 1-től május 31-ig terjedő időszakban a dél-amerikai tengerpartokról hajóra került: 1893-ban 2,921,000 qu. 1894-ben 3,267,000 qu. 1895-ben 3,620,000 qu.

Jegyzéseink a következők:

Kettős-szuperfoszfát	20—22%	6.05 — 6.45 frt
Prima-szuperfoszfát	16—18%	4.60 — 5.15 frt
v. ind. párolt csonlitzs 4 1/2	35%	6.10 — 6.25 frt
Hoyermann-f. Thomas-salak 15—20%		3.60 — 3.85 frt
ugyanaz	20—22%	3.75 — 3.95 frt
Kálitrágya	20—25%	2.85 — 3.05 frt
Ammoniak-szuperfoszfát 10—12%	3—5%	5.60 — 7.15 frt
Kénsavas-káli	90—96%	12.35 — 13.— frt
Chilisalétrom azonnali szállításra		12.35 — 12.60 frt
„ 1896. évi tavaszi „		12.15 — 12.40 frt
Az árak 100 kgonként szákkal együtt elegysúly tisztasúly gyanánt az egyes állomások távolsága szerint értődnek.		
Vasgálic I-a		3.— — 3.20 frt
Vasgálic II-a		2.80 — 3.— frt
Résgálic		24.10 — 25.— frt
(100 kgként 50 kgos hordókban Budapesten.)		

— Székesfejérvári piaci árak.

1895. június 22-én:

Gabona: buza 6.70—6.80, rozs 5.70—5.80, árpa 6.—6.20, zab 6.40—6.50, kukorica 6.80—6.90, bab 9.00—9.10 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 28—30, nehéz 33—33 kr. klgr. eleven súly szerint.

— **Moc-i piaci árak június 21-én:** buza 6.60; rozs 5.50; árpa 5.90; zab 6.40 kukorica 7.20; bab 9.—; krumpli zsákja 1.20 kr; új-bor 19—23 frt; ó-bor 32—36 frt. Ondódi (Pusztavám) az új bor 17—18, ó-bor 22—24 frt.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészesekkel a zsidó sajtót, amely geszaratokból palotákat emel, de uton-útfélen pellenégre állítja hitünket és arcul veri katolikus hit-elveinket.

A főispán hatalmas protektorátusa alatt álló helybeli lap szerkesztősége egy idő óta nagyon nyugtalanul viseli magát, különösen a mióta megírtuk, hogy valami részvénnytársaság-féle van alakulóban, amely liberális napilapot akar Székesfejérvá-

vártól alapítani. Ez a hírünk egészen kibozta sodrából a fentemlített szerkesztőséget s a helyett, hogy higgadtan válaszolt volna híreinkre, két hasábon át valóságos Vitis-táncot lejt és művelt emberekkel komoly, tisztességes hírlapírókétől homlokegyenest ellenkező hangon nyilatkozik a „Fejérmegyei Napló“ szerkesztőjéről és kiadójáról, és minthogy ellenünk komolyan érvelni nem tud, azzal fenyeget, hogy nyers erőszakot fog alkalmazni ellenünk. Az egész kirohanás célja tisztán áll előttünk. Az említett szerkesztőségnek két tagja meg akart velünk, a mint mondani szokás, „verekedni“, mert noha szuverén megvetéssel egy nyilatkoztak rólunk, hogy a „Fejérmegyei Napló“ szerkesztője és kiadója nem verkedhetnek meg, mégis megtörtént, hogy a fentemlített lap szerkesztőségének két tagja, helyes érzelmei magára vonatkoztatván lapunk esztörtöki száma-nak egy szerkesztői üzenetét, ugyancsak esztörtökön elküldte két segédjét a „Fejérmegyei Napló“ szerkesztőjéhez, ki azonban a követelt elégtételt megadását kerekén és minden felvilágosítás nélkül megtagadta. Következett erre a főispáni lap esztörtöki számában egy nyilatkozat-féle, mely gyávanak nyilvánítja diszqualifikáljára „Fejérmegyei Napló“ szerkesztőjét. Nos, minket egészen, de egész szén hidegen hagyott a főispáni lapnak nemcsak fenyegetése, hanem utóbb említett nyilatkozata is. Székesfejérvári tisztességes, ur társadalmi már régen itelt az ellenünk intézett támadások ügyében és ez az ítélet ránk nézve épen nem kedvezőtlen. A mi épen lapunk szerkesztőjét illeti, az meg szokta válogatni nemcsak barátait, hanem ellenségeit is és a főispáni lap kedvezni nem fog leszállani társadalmi állásáról, mert ugy vélekedik, hogy nem adhat elégtételt a kárkinek.

Ház eladás.

Egy csinos, új külvárosi ház, mely áll 3 szoba, 2 konyha, és élés-kamrából egy igen szép gyümölcsös kerttel együtt eladó, vagy bérbe vehető.

A ház még 9 évig adómentes.

Bővebb felvilágosítás a tulajdonosnál: Gőzmalom-köz 5. szám alatt kapható.

Rétay és Benedek

Kitüntetve
orsz. kiállításon
1885.
Budapest.

előbb
KRISZTA és Társa
Egyházi felszerelések, mise-ruhák és zászlók gyára,
Budapest, IV., Lipót-utca 21. szám.

Kitüntetve
orsz. Nőipar ki-
állításán 1881.
Budapest.

Ajánlja a t. e. társulatok, testületok, egyletek s köröknek külön zászló-készítési osztályokat, mely saját műhímező intézettel és műhelyekkel van egybe-kapcsolva, melyekben arany vagy ezüsttel művésziösen himzett vagy festett: egyházi, iskolai, kath. legényegyleti, ifjusági, ipartestületi, daegyleti, tüzoltó, bányász, hadastyán, lövész, temetkezési stb. zászlók és lobogók az egyszerűtől kezdve a legdiszesebb kivitelben készülnek.

Rajzokat, mintákat és részletes költségelirányzatokat készséggel küldünk.

Egyházi ruhák és felszerelvényekről külön árjegyzékkel szolgálunk.

A tavaszi idényre: Bel- és külföldi ruhakelmék, fekete és színes selymek, diszítések, vászon, Chifon és asztal-neműk, függönyök és szőnyegek a legremekobb s legdusabb választékban érkeztek meg

STEININGER SÁNDOR divat-üzletébe, Nádor-utca 19.

Ruhák gyors és izléses elkészítése elvállaltatik. Pontos kiszolgálás a legjutányosabb áron.

Magamat a n. é. vevő közönség b. figyelmébe ajánlva, kérem azíves pártfogásukat.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek s mindekat kívánatra választás végett bérmentve küldök.

Vasuti új menetrend.

Érvényes 1895. évi június hó 1-étől.

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Dél előtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 ó. 21 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p.
Dél előtt 11 ó. 50 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 3 ó. 16 p. d. u.
Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 4 ó. 50 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 36 p.
Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 ó. 25 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 11 ó. 33 p. éjjel.
Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejérvárról Új-Szöny felé:

Dél előtt 10 ó. teherv. szem. száll. indul
Új-Szönyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Új-Szönybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Új-Szönyből Székesfejérvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 22 p.
Dél előtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Délután 4 ó. 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Délután 6 ó. 42 p. személyvonat indul
Siófokra érkezik 7 ó. 42 p. este.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
Éjjel 11 ó. 43 p. indul
Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 10 p.
Délután 2 ó. 0 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. este.
Siófokról indul személyvonat 8 ó. 15 p.
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p. este.
Éjjel 12 ó. 15 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Dél előtt 9 ó. 34 p. személyvonat indul
Veszprémbe érkezik 10 ó. 59 p.
Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
Délután 1 ó. 35 p. indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 ó. 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel 4 ó. 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 0 p.
Dél előtt 7 ó. 3 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 5 ó. 35 p.

STOWASSER J.

csász. és kir. udvari és hadseregi szállító, hangszergyáros
Budapest, II. kerület, Lánchíd-utca 5. szám.

Saját gyártmányu fuvó-, vonó- és ütő-hangszerek, kittinó erős hangu

cimbalmok

és azok alkatrészeiről nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Tűzoltói, községi zenekarok és más zenegyűlések felszereléséhez szükséges fuvó- vagy vonó hangszerek a legolcsóbb árban s legelőnyösebb fizetési feltételek mellett.

Mindennemű hangszerek és harmonikák javítása a legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Elpusztíthatatlan erős orgona-hangu harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Ócska hangszerek becseséltetnek.

Készégt dobok.

HIRDETÉSEK

a »FEJÉRMEGYEI NAPLO« számára felvételnek
MÁRIÁN GYÖRGY könyvnyomdájában

Székesfehérvár. Szent-István-tér 1. szám alatt,

hol is mindennemű nyomdai munkák a legizlésesebb kiállításban és legjutányosabb árak mellett készíttetnek.

Templomi szövetek gyára.

Kitűntetve 1873.

Kitűntetve 1881.

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára és templomi ruhák készítése

Bécs, VII., Zieglergasse 27,

Képvisező: BRÜCKNER FERENCZ.

Megrendelésre készítenek minden templomi ruhát, p. o.

Casulát, Vecseraye-köpenyt, Dalmatikát, Velumokat, Stóliákat,

menyézeteket, zászlókat stb.,

valamint egész ORNATUST a legkorrektebb kivitelben.

Templomi szükségletek.

Műhímezés.

Templomi ruhák.

FÜSTER IMRE

kárpitos és butorgyáros
Székesfehérvár, sas-utca 16. sz.

Ajánlja
30 év óta fennálló
dúsan felszerelt

BUTORRAKTARÁT.

SAJÁT DYÁRTMÁNYU
háló, ebédlő, salon és uri szobák
berendezése művészi kivitelben
mindenkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő
alatt izlésesen, jutányos áron készíttetnek.

Antik, rokokó, barokk-stíli butordarabokat
saját rajzolóink tervei szerint faragnak.

Butorterméink bármikor megtekinthetők és a nagyközönség rendelkezésére állanak.

NYÁRI KIRÁNDULÁS

alkalmával senki el ne mulassza fölkeresni

MÁRIÁN PÉTER

HIDEG ÉTELEK KERESKEDESÉT,

Székesfehérvár, kórház-utca 1. sz., a „Megyei Takarékpénztár“ épületében,
hol mindenkor a legjobb minőségű

szafami, sonka, sajt, juh-turó,

naponta friss pariser stb.

kapható, valamint ajánlja jó száraz helyen tartott

dohány- és szivar-tőzsdéjét.

Nagy választék kitünő gyufákban.

Háztartások részére különösen ajánlom a legjobb minőségű

LISZT RAKTÁRAMAT

Vágott fa s kőszén eladás.

Minden a lehető legolcsóbb áron kapható.

Párisi

Legszébb magyar divatlap.

Divat

Gyönyörű
fény-nyomatú
színes képek,
Egyszerű öltözetek
párisi izlésessel.

Legújabb kézimunkák.

Takarékosság
izlés mellett.

ELŐRETERVEZETT ÁRAK:
csak „Párisi Divat“:
egy évre 8 frt,
fél évre 4 frt,
negyed évre 2 frt.

szabásrajzok,
kézimunkák,
illusztrált regények.
Bábi, menyasszonyi öltözetek
párisi izlésessel.

Angol costume-ök

Kimerítő magyarázat.
ELŐRETERVEZETT ÁRAK:
„Párisi Divat“ a „Pesti Hírlap“-pal együtt:
egy évre 18 frt,
fél évre 9 frt,
negyed évre 4.50

Mutatványszámokkal szolgál a „Pesti Hírlap“ és „Párisi Divat“ kiadóhivatala váci-kört 78.

Nyomatott Marián György könyv- és műnyomdája gyorsajtóin Székesfehérvárott.